Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 48 (3563) Варшава, 30 листопада 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Павла Лози

Великдень за григоріанським календарем. с. 2

Меншини мають свій секретаріат у Сеймі. с. 3

Нагороди міністра освіти за підтримку дітей з України с. 10-11

ISSN 027-8254
48
9 770027 825252

eprasa.pl 241b41faf4

ТЕМА НОМЕРА

Степан МІГУС
Фото із сайту Перемисько-Варшавської архиєпархії

Великдень за григоріанським календарем

Починаючи від 18 січня 2026 року (неділя про Закхея), на території Перемисько-Варшавської митрополії УГКЦ Великдень та інші рухомі свята відзначатимуть за григоріанським календарем. Таке рішення прийняв і ухвалив на V Сесії Синод єпископів Перемисько-Варшавської митрополії УГКЦ 14 листопада 2025 року в Ольштині.

Учасники Синоду в Ольштині

Повний перехід на григоріанський календар означає святкування як нерухомих, так і рухомих свят за новим літочисленням, разом з Великоднем, Зісланням Святого Духа та Великим постом. Наголошується, що змінюються лише дати свят, тоді як традиція та обряд залишаються незмінними. Такий крок покликаний впорядкувати календар, аби полегшити релігійне життя греко-католиків у Польщі та загалом Європі.

На думку ієрархів та інших учасників Синоду, григоріанський календар точніше відображає астрономічний рік, що дозволить надалі стабільно та коректно визначати дату Великодня.

Слід нагадати, що ще 6 лютого 2023року єпископи УГКЦ у Польщі підписали спільний Декрет про перехід парафій Перемисько-Варшавської митрополії на григоріанський календар у святкуванні нерухомих свят, починаючи від 1 вересня 2023 року. Водночас Великодні свята та інші рухомі святкування в Польщі, як і в Україні, залишалися за юліанським календарем. Того ж 2023 року Українська греко-католицька церква на Архиєрейському Синоді 1-2 лютого ухвалила рішення перейти в Україні на григоріанський календар лише щодо нерухомих свят, зберігши святкування Великодніх та інших рухомих свят за юліанським стилем, про що повідомляє Пресслужба Секретаріату Синоду єпископів УГКЦ.

Під час засідань V Сесії Синоду єпископів Перемисько-Варшавської митрополії розглянуто також низку душпастирських, організаційних та адміністративних питань щодо життя церкви у Польщі. Вирішено, що особлива увага приділятиметься душпастирству родин з активізацією діяльності єпархіальних комісій та відділів душпастирства родини. З огляду на складну ситуацію багатьох сімей у час війни главу Ольштинсько-Ґданської єпархії владику Аркадія Трохановського призначено міжєпархіальним координатором душпастирства родин.

У прийнятому Душпастирському плані митрополії на 2026 рік вирішено, зокрема, організувати й провести такі спільні душпастирські діяння: Всецерковна проща до ярославської ікони Матері Божої «Милосердя Двері» (15-17 травня 2026) з нагоди 30-ліття: заснування Перемисько-Варшавської митрополії, Вроцлавсько-Ґданської єпархії й коронації ікони Матері Божої «Милосердя Двері»; конкурс релігійних знань про праведного митрополита Андрея Шептицького – фінал в Ілаві (14 березня 2026); Всецерковна проща до санктуарію святих верховних апостолів Петра і Павла в Хшанові (27 червня 2026); Всецерковна проща на Гору Явір на Лемківщині (17 липня 2026); Всецерковна проща до санктуарію Матері Божої – Покровительки скитальців у Білому Борі (5-6 вересня 2026).

Ольштинський листопадовий синод прийняв низку організаційно-персональних рішень. Подробиці можна знайти на інтернет-сторінці Перемисько-Варшавської митрополії УГКЦ.

Постанову ольштинського синоду про святкування рухомих свят згідно з григоріанським календарем має затвердити глава УГКЦ Блаженніший Святослав Шевчук з Києва, що, як здається, буде лише формальністю. Адже на інтернет-сторінках УГКЦ він зазначив, що існують два варіанти Пасхалії: нова, яку використовує Римо-католицька церква, та стара, якою послуговуються всі православні церкви світу. «Для нас, греко-католиків, – це певний виклик», – визнав глава церкви та нагадав, що більшість парафій УГКЦ за межами України святкують Великдень за новим календарем.

«Ми в Україні хочемо святкувати Великдень із нашими православними братами, – заявив Блаженніший Святослав. – Ми розуміємо, що найближчим часом реформи Пасхалії наші брати-православні не зроблять». Він зазначив, що жодна православна церква у світі не використовує латинську Пасхалію, а спільне святкування Великодня є символом єдності для православного світу.

Тож на запитання про перехід на Пасхалію за григоріанським календарем предстоятель відповів, що «сьогодні ми є тільки на початку цього непростого великого шляху».

«Зараз пріоритет надається локальній єдності, оскільки сьогодні не можна ще осягнути універсальну. Тому на локальному, місцевому, рівні ми зробили такий крок, щоб робити календарну реформу з огляду на здатність чи нездатність наших православних братів іти за нами», – зазначив Блаженніший Святослав.

Водночас глава церкви запевнив, що збереження чинної Пасхалії ніяк не шкодить єднанню УГКЦ з Апостольською столицею. «Ця єдність, це сопричастя не накладає уніформізму. Це завжди єдність у різноманітності», – пояснив він.

Блаженніший Святослав висловив сподівання, що всі християни в Україні зможуть зробити внесок у спільну реформу церковного календаря, але наголосив, що це буде довгий і непростий шлях: «Ми в Україні – православні, греко-католики, римо-католики – мусимо бути каталізатором тих процесів».

Чергову, шосту, Сесію Синоду єпископів Перемисько-Варшавської митрополії вирішено провести 10 листопада 2026 року у Варшаві. ●

eprasa.pl 241b41faf4

Павло ЛОЗА

Фото з архіву Канцелярії Сейму (автор Пйотр Молецький)

Меншини мають свій секретаріат у Сеймі

У Канцелярії Сейму створено Секретаріат меншинної частини Спільної комісії уряду та національних і етнічних меншин. Його завданням буде надання змістовної та адміністративної підтримки для представників меншин, що належать до комісії.

«Я маю враження, що за останні кілька років ми зробили багато для меншини, щоб показати, що Польща – сильна своєю різноманітністю. Ваша (представників меншин – прим. ред.) присутність сьогодні тут є знаком, що ми робимо наступний крок», – сказав Шимон Головня, маршалок Сейму, під час врочистого відкриття секретаріату. У заході, який відбувся 4 листопада, взяв теж участь заступник маршалка Сейму Влодзімеж Чажастий, котрий з 18 листопада обняв посаду спікера.

На офіційному відкритті секретаріату були присутні й представники меншин, що входять до складу Спільної комісії уряду та національних і етнічних меншин, зокрема лемківської, караїмської, української, німецької, ромської, білоруської та словацької громад.

Українську меншину представляли члени цієї комісії – Григорій Купріянович та Петро Федусьо.

«Чому такий секретаріат Сейму потрібний? Щоб ви як національні меншини в Польщі могли бути рівноправним партнером уряду. Тому я сподіваюся, що цей офіс не лише допоможе вам у роботі, але й буде рушійною силою та організатором виставок і різних заходів, які ми продовжуватимемо організовувати тут, у Сеймі, – сказав Шимон Головня, додаючи: – Чим більше ми усвідомлюватимемо нашу різноманітність, тим безпечніше нам буде».

Голос взяв також Григорій Купріянович, який співголовує в Спільній комісії уряду та нацменшин.

«Звичайно, важливо пам'ятати, що створення секретаріату насправді не змінює ситуації меншин. Але це створює умови для нашої спільної роботи над покращенням меншинного становища», – сказав Григорій Купріянович.

Ришард Ґалля, який минулого року став радником маршалка Сейму в справах національних і етнічних меншин, зазначає, що такий секретаріат створює базу для представників меншин, котрі входять до складу Спільної комісії.

Радник наголосив, що урядова частина комісії має команду людей, які працюють в окремих міністерствах, насамперед у Міністерстві внутрішніх справ та адміністрації. Підтримка меншинної частини, зокрема й співголови, завжди була меншою, якщо ідеться про підготовку експертних висновків, документації тощо. Він вважає, що функціонування такого секретаріату дозволить меншинній частині комісії стати партнером, який зможе діяти на більш рівних умовах.

«Цей секретаріат також матиме власний бюджет. Тож меншинна частина зможе, наприклад, звертатися за експертськими порадами та замовляти зовнішню експертизу, що буде дуже корисним для меншинної частини Спільної комісії, і особливо для співголови», – каже Ришард Ґалля. Радник називає створення секретаріату «побудовою нового шляху». «Це ще не чіткий шлях, яким ми будемо йти разом. Тут представники Канцелярії Сейму та меншин разом його будуватимуть», – додає він.

Нагадуємо, що поправка до Закону про національні та етнічні меншини й регіональні мови, одним з ініціаторів якої був маршалок Сейму, доручає Канцелярії Сейму надавати послуги представникам меншин та громад у Спільній комісії, що розмовляють регіональними мовами.

Поправка, прийнята Сеймом у липні цього року, набула чинності 1 листопада. Вона стала відповіддю на вимоги, висунуті представниками нацменшин, які вказували про відсутність змістовної та організаційної підтримки їхньої діяльності у Спільній комісії. ●

eprasa.pl 241b41faf4

XIII Фестиваль української пісні імені Ярослави Поповської

Стипендіальний фонд імені Ярослави Поповської вже дев'ять років організовує в Перемишлі фестиваль шкільної пісні. Цьогоріч він пройде 6 грудня (16:00) у Народному домі. Під час заходу можна буде побачити індивідуальні виступи, виступи гуртів, класів та навіть родин.

Ярослава Поповська – громадська та культурна діячка післявоєнної Перемищини. Займалася громадською діяльністю в Народному домі, працювала учителькою у державній музичній школі Перемишля. Часто допомагала бідним дітям матеріально, приносила солодощі, навіть дефіцитні як для часів комунізму помаранчі.

Померла у 1995 році. Роком пізніше її приватні заощадження стали основою створеного 1996 року Стипендіального фонду імені Ярослави Поповської. А з 2012 року відбуваються фестивалі її імені.

Закрито останнє російське консульство в Польщі

Коли віцепрем'єр-міністр і міністр закордонних справ Польщі Радослав Сікорський був у Перемишлі в жовтні, він заявив, що розглядає можливість закриття останнього російського консульства в Польщі, розташованого в Ґданську. 19 листопада він вирішив закрити його.

«Я вже вирішив відкликати згоду на діяльність російського консульства, останнього, в Ґданську. (...) Ми не плануємо розривати дипломатичні відносини (з Росією – прим. ред.), як цього не роблять й інші країни, на території яких відбувалися акти терору чи саботажу», – заявив міністр закордонних справ під час засідання Сейму.

Нагадаємо, що це рішення було прийнято після нападу на польську залізничну мережу на лінії Варшава-Дорогуськ, який стався 15-17 листопада.

Радослав Сікорський наголосив у Сеймі, що напад на польську залізницю змушує вирішити, хто є союзником Польщі, а хто її ворогом. Він додав, що ворогами країни є не чиновники ЄС, українці чи польський уряд, а ті, хто відправив диверсантів до Польщі.

Водночас Україна висловила свою солідарність з польською державою, а український міністр закордонних справ оголосив у соціальних мережах, що його країна готова допомогти Польщі, «якщо її про це попросять».

Гаражний розпродаж у Старґарді

16 листопада Жіночий клуб у Старґарді організував у місцевій українській домівці гаражний розпродаж. Це була можливість продати, поміняти, подарувати нові або уживані речі. Можна було купити книжки, одяг, прикраси (також різдвяні), намисто, солодощі, гарячі біляші та багато іншого.

«Продавці та покупці зібрались дружні, комунікабельні й не просто заробляли гроші на себе чи підтримку ЗСУ, але й використали час для спілкування та знайомств», – читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці гуртка ОУП у Старґарді.

Організатори події сподіваються надалі продовжити такий формат зустрічей та збору коштів для українських військових. Додамо, що 12 листопада зі складу Старґардського комітету допомоги Україні до Запорізької області вирушив транспорт з лікарняними меблями та реабілітаційним обладнанням. Це була 15-та вантажівка допомоги, яку комітет підготував та відправив в Україну.

Битівська Співанка у вишиванках

Українська громада в місті Битів (Поморське воєводство) 8 листопада організувала захід – Співанку у вишиванках. У події взяло участь кількадесят осіб.

«За традицією наших дідусів та пращурів і в нас вчора відбулися вечорниці – Співанка у вишиванках. Були дорослі й маленькі, та було прекрасно», – написали організатори.

Присутні мали нагоду поспівати українських пісень, з'їсти щось смачненьке, за нагоди спільно зібрати кошти на потреби ЗСУ. Слід додати, що українська громада міста Битів, яку сьогодні творять представники меншини, зокрема члени битівського гуртка ОУП, та українці, що кілька років проживають у місті й околицях, безперервно від початку повномасштабної війни допомагає Україні. Зараз, осінніми місяцями, у кожні вихідні вони зустрічаються і плетуть маскувальні сітки та виготовляють окопні свічки.

Фото від організаторів

1,5% податку на Народний дім – що змінилося?

28 жовтня 2025 року фонд «Український народний дім у Перемишлі»(Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu) отримав статус організації суспільного блага. Це означає, що, розраховуючи PIT (податок на прибутки фізичних осіб –прим. ред.) за 2025 рік, можна вказати прямо фонд, а не дружні організації, як у минулі роки. Для цього треба було змінити статут фонду та довести перед Державним судовим реєстром (KRS), що організація може отримати такий статус.

Фонд «Український народний дім у Перемишлі» був заснований у 2016 році. Його фундатором є Об'єднання українців у Польщі. 3 жовтня цього року було скликано Раду фонду в складі: Марія Туцька-Колосівська, Тетяна Наконечна, Юстина Москалик і Стефан Колосівський. Головою фонду став Андрій Комар, а членом управи – Ігор Горків. Організацію створено, зокрема, для збору коштів з метою повного відновлення українського Народного дому в Перемишлі. Варто згадати, що фонд був лідером транскордонного проєкту «Галицька сцена», який фінансував Європейський Союз. Завдяки цьому було завершено ремонтні роботи на III і IV поверхах будинку. Номер KRS для розрахунку PIT у 2026 році: **0000655041**.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 241b41faf4

Григорій СПОДАРИК
Фото з архіву Стефана Мельника

Самоврядники з України побували на Вармії та Мазурах

Майже 20-особова делегація з України перебувала з навчальним візитом у Вармінсько-Мазурському воєводстві.

Ознайомлення з регіоном розпочалося з Дивіт, які співпрацюють із головинською громадою на Рівненщині й щороку організовують літній відпочинок для дітей з Головина. Гості з України також побачили, як у Дивітах працює харчовий банк. Саме звідси ольштинські волонтери, що діють при місцевій греко-католицькій парафії, отримують значну частину продуктів щоразу, коли їдуть з допомогою в Україну. Самоврядники відвідали теж Ольштинек, Свйонтки, Добре Місто, завітали до фонду «Боруссія» та провели зустріч у Маршалківському управлінні Вармінсько-Мазурського воєводства. Вони ознайомилися з роботою органів місцевого самоврядування, дізналися, як планують стратегію розвитку регіону та в який спосіб Польща використовує кошти Європейського Союзу, а також про роль самоврядних організацій.

Мирослав Скірка з фонду «Лідери змін» і водночас голова Об'єднання українців у Польщі, який опікувався групою, відзначив, що учасниками поїздки стали представники Чернігівської, Дніпропетровської, Миколаївської та Сумської областей – регіонів, що найбільше постраждали від війни. Серед гостей були люди, які працюють для місцевих громад України, займаються їхнім розвитком і повсякденними питаннями. Деяким громадам, особливо тим, що перебувають у прифронтовій зоні, важко говорити про побудову чогось нового. Їм потрібно думати про те, як пережити й протистояти щоденним викликам. Водночас у такій ситуації дуже важливо мати надію, вірити в перемогу та розуміти, що і як робити далі для відбудови й відновлення України.

«Тому ці візити, з одного боку, є трансфером досвіду, а з другого – певним підсиленням надії, конкретна підказка про те, що варто робити», – розповідає Мирослав Скірка.

Серед гостей з України був, зокрема, Віктор Нікітенко з Чернігівської області, який зазначив, що, попри дуже складні воєнні умови, не можна впадати у відчай, а потрібно думати про майбутнє. Для нього особливо цінною під час візиту була інформація, як у Польщі організована співпраця муніципалітетів із громадськими організаціями, вдалі приклади такої взаємодії й що з цього можна використати для розвитку громад в Україні. З метою вивчення польського досвіду, теж із Чернігівської області, приїхала й Анна Кононенко. Вона представляє організацію «Разом краще». Один із проєктів, який вони реалізують, називається «Її ідентичність, її сила». Він має на меті підкреслити, що українські жінки, які під час війни постали перед великими викликами, мають плекати свою національну та регіональну ідентичність. Це потрібно цінувати й не втрачати, зокрема після внутрішнього переселення, інтегруючись у нові громади.

«Окрім того, ми маємо жіночу ідентичність – це теж важливо, і на цьому можна будувати ті опори, на яких жінки надалі підтримуватимуть та відновлюватимуть життя в наших громадах», – говорить Анна Кононенко.

Війтом Свйонтек є представник української громади, випускник українського ліцею в Ґурові-Ілавецькому Славомир Ковальчик. Гостям він розповідав про діяльність своєї ґміни та допомогу Україні. Тут українські самоврядники ознайомилися, наприклад, з роботою школи, дитячого садка, ясел та бібліотеки. В останній день візиту вони зустрілися в маршалківському управлінні із заступницею директорки департаменту міжнародного співробітництва Анетою Бжискою, керівницею бюро співпраці з неурядовими організаціями Йоанною Ґлезман та заступником директора департаменту регіональної політики Емілем Валендзіком. Потім гості ознайомилися з роботою підприємства з управління комунальними відходами, а на завершення відвідали фонд «Боруссія».

Вармінсько-Мазурське воєводство вже чверть століття тому підписало угоду про партнерство і співпрацю з Рівненською областю, з якою реалізовано багато проєктів. Але, як зазначила на зустрічі з українськими гостями Анета Бжиска, це зовсім не заважає співпраці з іншими регіонами, доказом чого став цей візит. Вона підкреслила, що співпраця між поляками та українцями є процесом, який вимагає часу, відкритості та бажання до взаємодії. Такі відносини природно проходять через «підйоми та спади», але, попри труднощі, їх варто плекати. Анета Бжиска також наголосила на партнерському характері співпраці, адже в останні роки поляки дедалі частіше вчаться й в українців, особливо в питанні суспільної стійкості. На жаль, особливий досвід у цій сфері українські партнери здобувають через війну. ●

eprasa.pl 241b41faf4

Петро АНДРУСЕЧКО, Київ

Україна має зіткнутися з серйозними наслідками корупційного скандалу

Україна опинилася у найскладнішому становищі з моменту вторгнення Росії та наближення її військ до Києва. Викриття найбільшого корупційного скандалу є безперечним успіхом для антикорупційних органів. Однак сама наявність такої корупції на високому рівні ще більше послаблює позиції України в той час, коли ситуація на передовій і в міжнародному полі дуже складна. Тому багато що залежатиме від подальших рішень президента Володимира Зеленського.

У середу, 19 листопада, Верховна Рада України проголосувала за звільнення міністрів юстиції Германа Галущенка і енергетики Світлани Гринчук. Це результат антикорупційної операції під кодовою назвою «Мідас». Імена обох міністрів фігурували в матеріалах, отриманих під час розслідування.

У справі, яку розслідує Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) та Спеціальна антикорупційна прокуратура (САП), наразі фігурує вісім підозрюваних. Їхні імена спочатку не розголошувалися, опубліковані були лише псевдоніми, які вони використовували під час розмов. Українські журналісти швидко встановили людей, які стоять за ними.

За даними НАБУ, злочинну організацію очолював чоловік на прізвисько Карлсон. Українські ЗМІ ідентифікували його як Тимура Міндіча, колишнього бізнес-партнера Володимира Зеленського по «Студії Квартал 95». Серед підозрюваних також колишній віце-прем'єр-міністр України Олексій Чернишов (він же Че Гевара), колишній радник міністра енергетики Ігор Миронюк («Рокет»), виконавчий директор з безпеки «Енергоатому» Дмитро Басов («Тенор») та друг Міндіча Олександр Цукерман («Шугармен»).

Операція «Мідас»

Вранці 10 листопада агенти НАБУ розпочали обшуки у квартирах, що належать Тимуру Міндічу. Через кілька годин НАБУ та САП оголосили про виявлення масштабної корупції в енергетичному секторі.

«15 місяців роботи і 1000 годин аудіозаписів. Задокументовано діяльність високорівневої злочинної організації. Її учасники вибудували масштабну корупційну схему впливу на стратегічні підприємства державного сектору, зокрема АТ НАЕК „Енергоатом"» – написано в інформаційному повідомленні.

Державна компанія «Енергоатом» є оператором чотирьох атомних електростанцій в Україні, найбільша з яких, Запорізька, перебуває під окупацією Росії.

Операція з виявлення корупції мала кодову назву на честь царя Мідаса, який у грецькій міфології був відомий тим, що перетворював усе, до чого торкався, на золото.

В рамках розслідування було проведено понад 70 обшуків, до яких були залучені всі агенти НАБУ. Згідно із заявою Агенції, викрита злочинна організація діяла не лише в енергетичному секторі, а й в оборонній галузі.

Разом із оприлюдненою заявою НАБУ також опублікувало перші фрагменти розмов з оперативного прослуховування.

«Основним напрямком діяльності злочинної організації було систематичне отримання неправомірної вигоди від контрагентів „Енергоатому" у розмірі від 10% do 15% від вартості контрактів», – поінформувало НАБУ.

За даними слідства, можливо, було вкрадено до 100 мільйонів доларів. НАБУ вважає, що частину цих грошей могли контрабандою ввезти до Росії. Легалізація грошей відбувалась у спеціальному «офісі» в центрі Києва.

Приміщення належало родині Андрія Деркача. Його батько був головою Служби безпеки України, а сам він служив у СБУ в 1990-х роках. Пізніше він пішов у політику. У другій половині 2000-х років очолював той самий «Енергоатом». Пізніше був депутатом Верховної Ради України.

У 2020 році Міністерство фінансів США запровадило проти нього санкції за спробу вплинути на президентські вибори в країні. За даними Міністерства фінансів США, Деркач багато років був агентом російської розвідки. Після російської агресії його звинуватили у створенні російської агентурної мережі, але він уникнув відповідальності, втікши до Росії. Його позбавили громадянства України, а у вересні 2024 року він став сенатором Російської Федерації.

Через вищезгаданий офіс, що належить родині Деркачів, «вівся суворий облік отриманих коштів, велися чорні рахунки, а також організовувалося відмивання грошей через мережу компаній-нерезидентів». Деякі операції, зокрема виплата готівки, проводилися за межами України.

Чи був Карлсон організатором злочинного угруповання?

За даними НАБУ, Тимур Міндіч контролював діяльність так званих «пралень», через які проходили злочинно отримані гроші. Зі своєї квартири в будинку на вулиці Грушевського в Києві «Карлсон» вирішував, кому і скільки грошей слід платити або переказувати, а також координував свій вплив на посадовців у центральних органах влади для вирішення питань у його інтересах, зокрема в енергетичному та оборонному секторах.

Міндіч народився у Дніпропетровську (сьогодні Дніпро). Його батько, бізнесмен, помер в Ізраїлі у 2006 році. Тимур Міндіч одружився з Катериною Вербер, дочкою покійної російської бізнесвумен у сфері моди Алли Вербер. Пара одружилася в Ізраїлі, запрошено було 500 гостей, а весільні урочистості тривали чотири дні.

У 2019 році український олігарх Ігор Коломойський назвав Міндіча своїм бізнес-партнером, наголосивши, що проєкти, про які йде мова, «не є особливо важливими». За словами мільярдера, Міндіч деякий час працював на телеканалі «1+1», яким він володів. Саме Міндіч познайомив Коломойського із Зеленським. У травні 2019 року, після кількох років відсутності, Коломойський повернувся до України з Міндічем на борту свого літака. З вересня 2023 року Коломойський перебуває під вартою за підозрою у замовленні вбивства та скоєнні шахрайства у великих розмірах.

Під час виборчої кампанії 2019 року журналісти виявили, що Володимир Зеленський приїхав здавати аналіз крові на автомобілі, що належав бізнесмену. Здавалось, нічого незвичного, оскільки Міндіч є співвласником продюсерської компанії «Студія Квартал 95», співзасновником якої був Зеленський (він продав свою частку під час виборів 2019 року). Сам Коломойський у 2019 році наголошував, що Міндіча і Зеленського об'єднує ніщо інше, як партнерство.

eprasa.pl 241b41faf4

Українські журналісти-розслідувачі зазначили, що після перемоги Зеленського Міндіч відвідав президентський офіс. На початку лютого 2021 року вони повідомили, що 29 січня президент України святкував свій день народження у квартирі Міндіча на вулиці Грушевського 9. Пізніше Зеленський пояснив, що того вечора до його квартири, яка знаходилася у тому ж будинку на кілька поверхів нижче, прийшли його колеги з «Кварталу 95» і запросили Міндіча до себе.

«Пан Міндіч є комерційним директором „Студії Квартал 95" і був ним до мого президентства. Пан Міндіч має прекрасні робочі, теплі стосунки з акторами і авторами «Студії Квартал 95»... Я піднявся на декілька поверхів вверх і зайшов. Так, був крутий сюрприз… Вони принесли музичні інструменти, там не було ніяких зірок, там була тільки Студія „Квартал 95", вони грали мені пісні, з якими пройшли довгий і серйозних шлях, всі пісні, які пов'язані зі мною», – пояснював цю ситуацію Зеленський.

10 листопада 2025 року агенти НАБУ провели обшук у тій самій квартирі. Однак Міндіч вже перетнув кордон з Польщею кількома годинами раніше. За даними «Української правди», того ж дня його бачили в готелі у Варшаві. Однак польська столиця була лише короткою зупинкою на шляху до Ізраїлю. Міндіч та Цукерман мають громадянство Ізраїлю. Цілком ймовірно, що Міндіча попередили про арешт, тому він раптово вирішив покинути Україну. Його друг Цукерман, який на той час перебував в Ізраїлі, також міг бути попереджений.

У випадку Цукермана немає сумнівів, що його роль обмежувалася управлінням «офісами» та технічними аспектами відмивання грошей. Однак залишаються сумніви щодо ролі самого Міндіча. Журналіст-розслідувач «Української правди» Михайло Ткач зазначає, що багато їхніх джерел не вірять, що він був «головним організатором» злочинного угруповання. Скептики вважають, що Міндіч був просто куратором у корупційній схемі.

Вплив на високопосадовців

11 листопада НАБУ та САП оголосили, що колишнього віце-прем'єр-міністра України Олексія Чернишова також підозрюють у причетності до корупційного скандалу. За даними слідства, він часто відвідував так звану пральню. Йому та його адвокату було здійснено документально підтверджені виплати у розмірі 1,2 мільйона доларів та майже 100 тис. євро готівкою. Колишній віце-прем'єр-міністр раніше був фігурантом розслідування за зловживання службовим становищем та корупцію.

Спеціальна антикорупційна прокуратура 12 листопада повідомила, що слідчі обговорювали призначення міністрів перед формуванням нового уряду в липні та кандидатуру на посаду посла України в США.

А прокурор САП Сергій Савицький заявив, що підозрюваний Тимур Міндіч мав вплив на колишнього міністра енергетики Германа Галущенка (звільненого міністра юстиції) та колишнього міністра оборони Рустема Умєрова (нині секретар Ради національної безпеки).

Секретар Ради безпеки Умєров назвав звинувачення у «здійсненні впливу» під час його роботи на посаді керівника Міністерства оборони безпідставними.

19 листопада українське видання NV повідомило, посилаючись на свої джерела в антикорупційних органах, що НАБУ «поставило на паузу оприлюднення нової інформації у справі Мідас через питання, пов'язані з воєнним станом».

Влада реагує

За результатами розслідування НАБУ та САП прем'єр-міністр Юлія Свириденко оголосила про дострокове припинення діяльності наглядової ради «Енергоатом» та призначення нової.

Увечері 10 листопада президент Зеленський, коротко коментуючи корупційний скандал, заявив, що ефективні дії проти корупції «дуже необхідні».

«Будь-які результативні дії проти корупції дуже потрібні, невідворотність покарання потрібна, Енергоатом забезпечує Україні найбільшу частку енергогенерації зараз. Чистота в компанії – це пріоритет. Енергетика, кожна галузь, кожен, хто будував схеми повинен отримати чітку процесуальну відповідь, вироки мають бути і урядовці повинні працювати разом з НАБУ, разом з правоохоронними органами і так працювати, як це потрібно для результату», висловився президент.

В інтерв'ю Bloomberg, опублікованому через два дні, Зеленський запевнив, що не розмовляв з Міндічем з початку оголошення про розслідування справи про корупцію.

«Найголовніше – це вироки для тих, хто винен. Президент країни, яка перебуває у стані війни, не може мати друзів», підкреслив Володимир Зеленський.

У липні цього року український парламент ухвалив зміни, що обмежують діяльність НАБУ та САП. Тисячі людей вийшли на вулиці Києва та інших міст, щоб захистити їхню незалежність. Після протестів влада поновила незалежність антикорупційних органів.

Корупційний скандал обурює багатьох українців, особливо враховуючи, що Україна переживає чергову безпрецедентну кампанію російських атак на свою енергетичну систему, і ніхто не знає, якою буде зима для мільйонів українців.

За словами українських експертів, справа про корупцію такого масштабу й на такому високому рівні матиме далекосяжні наслідки як для внутрішньої політики, так і для подальшої підтримки України її партнерами. Росія, безумовно, намагатиметься цим скористатися.

Розслідування може виявити багато нових фактів та осіб у владних структурах, причетних до корупції. У експертів та деяких політиків виникають питання щодо Андрія Єрмака, керівника Офісу Президента України, якого вважають неформальною «другою» фігурою в державі. Чи міг він не знати про те, що відбувається?

Війна проти двох ворогів

Наразі немає жодних ознак того, що президент Зеленський знав про корупцію. Однак ця справа, безсумнівно, вплине на його майбутню політичну кар'єру. Опозиція та опоненти вже вважають його політично відповідальним за те, що сталося. Його особисте майбутнє, а також стабільність країни та стосунки з партнерами значною мірою залежатимуть від подальшої публічної позиції та дій Володимира Зеленського.

Найгірше, звичайно, те, що це сталося під час смертельної війни з російським агресором, і в дуже складний момент, коли ситуація на фронті надзвичайно складна. Корупція на високому рівні послаблює країну, яка воює, і не лише Росія захоче цим скористатися. Дехто в адміністрації США, ймовірно, вважає, що це гарний час для України піти на поступки Росії, щоб Дональд Трамп міг приписати собі заслугу у припиненні чергової війни. ●

eprasa.pl 241b41faf4

Степан МІГУС
Фото з сайту Ольштинсько-Ґданської єпархії та автора статті

Церква зі своїм родоводом: світло в храмах не погасло

П'ять років Ольштинсько-Ґданської єпархії УГКЦ

– Після депортацій нашого населення з корінних теренів Перемиської єпархії, перша з яких була до радянської України, а друга – в рамах акції«Вісла» на північні й західні землі Польщі, та після закриття в московських тюрмах наших владик Йосафата Коциловського й Григорія Лакоти здавалося, що церква з тисячолітньою історією була приречена на смерть. Сумно було дивитися, як з останніми депортованими греко-католиками гасне світло в наших церквах на Лемківщині, в Надсянні, на Бойківщині та Любачівщині. Пастирі Церкви Христової з великою кількістю священників опинилися в тюрмах або були приречені на мовчання. Божий народ, тобто батьки й ми, був залишений сам собі з метою асимілювати його в чужому середовищі. Хоч світло в храмах на рідній землі згасло, не згасла віра народу та певних душпастирів, які залишилися вірними своєму покликанню. Вони не залишили своєї отари в час горя. Оті пастори, які разом з мирянами не побоялися переслідувань з боку комуністичної влади, робили все, що можна було в той час зробити, щоб зберегти світло віри в серцях Божого народу.

Так історію складної відбудови рідної церкви у Польщі представив митрополит Перемисько-Варшавський Єв-

eprasa.pl 241b41faf4

ген Попович у своїй проповіді 15 листопада в катедральному соборі Покрову Пресвятої Богородиці в Ольштині під час святкового богослужіння з нагоди 5-ї річниці створення Ольштинсько-Ґданської єпархії – наймолодшої на сьогодні структури Української греко-католицької церкви.

– У новій дійсності, де опинилася наша церква, священники продовжували сіяти зерно віри серед нашого народу, – згадував у проповіді митрополит. – І це перше зерно після депортації сіяли наші пастирі саме тут, на землі Вармії та Мазур. На цій землі з цього зерна виросли нові покликання. Тут перші свої кроки ставив наш священник Володимир, тепер владика Вроцлавсько-Кошалінської єпархії. Тут, на цій землі, перші кроки ставив я. Це були Ельблонґ, Пасленк, Ґурово, Лельково… Одним з перших ревних пастирів на цій землі був отець Мирослав Ріпецький. Хшанів, де тепер є наш санктуарій, – він там починав.

– Нам говорили: «To wszystko jedno, gdzie pójdziecie» («Все одно, куди підете» – прим. ред.),– цитував слова з листа отця Мирослава Ріпецького від 1958 року митрополит Євген Попович. – Та не було все одно, бо ця церква мала свій родовід, вписаний у Володимирове хрещення. І варто це нагадати тим, хто сьогодні про це забуває, а особливо тим, хто й нині говорить «to wszystko jedno». Кожна дитина має свою маму і батька. Так і ми маємо наших батьків, які нас породили, дали нам життя, нас виростили. І не можна від цієї мами відмежовуватися, бо ті, хто відривається, стає сиротами, безхатьками, людьми без імені, без приналежності. Тому отець Мирослав Ріпецький та інші священники робили все, щоб зберегти це розуміння в серцях своїх вірян. Вони мали при цьому усвідомлення, що ця церква, цей народ буде існувати, якщо матиме свого єпископа. І цей процес був довгим і непростим. Але саме через наполегливість наших душпастирів, отців Ріпецького, Гриника, Данька, Дзюбини, Романика та багатьох інших, які тут служили, та за підтримки нашого патріарха Йосифа Сліпого, який після заслання опинився в Римі, цей процес пішов вперед. У 1964 році Апостольська столиця призначила примаса Польщі, тоді кардинала Стефана Вишинського, нашим ординарієм. Це був перший крок Апостольської столиці… Потім, після смерті кардинала Вишинського, нашим ординарієм став примас кардинал Юзеф Ґлємп. Це вже був рух в напрямку творення церковних структур. Наступним кроком був акт святого папи Івана Павла II, який в 1989 році покликав отця митрата Івана Мартиняка на єпископа нашої церкви в Польщі… Отже, процес творення структур нашої церкви весь час тривав, постійно йшов уперед. Завжди, коли я приїздив до вас, чув питання: «Коли тут у нас буде єпископ?» І думка, щоб покликати третю церковну одиницю, дозріла – покликано третю єпархію, яка отримала назву Ольштинсько-Ґданська. Вона була проголошена декретом папи римського Франциска 25 листопада 2020 року. Її офіційне створення та хіротонія владики Аркадія Трохановського відбулися в січні 2021 року в Ольштині за участю Блаженнішого Святослава, глави УГКЦ. Єпархія охоплює територію північної та північно-східної Польщі, зокрема Вармінсько-Мазурське, Поморське, Куявсько-Поморське та Підляське воєводства. До її складу входить понад 40 парафій, об'єднаних навколо головного храму, собору Покрови Пресвятої Богородиці в Ольштині.

Божественну літургію з нагоди 5-річчя єпархії очолив один з ініціаторів її створення – митрополит Перемисько-Варшавський Євген Попович. З митрополитом співслужили єпископ Ольштинсько-Ґданської єпархії Аркадій Трохановський, єпископ Вроцлавсько-Ґданський Володимир Ющак, єпископ-помічник Вроцлавсько-Кошалінської єпархії Маріуш Дмитерко, а також представники Римо-католицької церкви: митрополит Вармінський Юзеф Ґужинський, єпископ-помічник Януш Островський і єпископ-емерит Яцек Єзерський. Запрошеними учасниками ювілею єпархії були теж представники державних адміністративних структур і самоврядування різних рівнів.

Участь у святкуванні взяли священники з усіх теренів єпархії та душпастирі, які служать в парафіях для воєнних біженців. З нагоди ювілею та 5-річчя інтронізації владики Аркадія духовенство подарувало єпископові різьблений трон.

Чин архиєрейського найменування нового єпископа УГКЦ Аркадія Трохановського відбувся 23 січня 2021 року в Ольштині. Врочистість, яка проходила в катедральному соборі новоутвореної Ольштинсько-Ґданської єпархії, звершив глава УГКЦ Блаженніший Святослав спільно з владикою Євгеном Поповичем, архиєпископом і митрополитом Перемисько-Варшавським, та владикою Григорієм Комаром, єпископом-помічником Самбірсько-Дрогобицької єпархії.

Нинішній єпископ Аркадій Трохановський народився в сім'ї Івана та Ольги, лемківських переселенців акції «Вісла», 6 січня 1973 року в місті Шпротава, що в Любуському воєводстві. Закінчивши середню школу, Аркадій Трохановський вступив до Митрополичої духовної семінарії в Любліні. Закінчив філософію та теологію в Люблінському католицькому університеті в 1998 році. Диякон Аркадій Трохановський був висвячений на священника єпархом Вроцлавсько-Ґданським владикою Володимиром Ющаком (ЧСВВ) 29 липня 2000 року у Вроцлаві. Того ж року він став вікарієм у парафіях Вроцлава, Сьроди-Шльонської, Олави, Олесниці, Єленьої-Ґури та Валбжиха. Після, 19 серпня 2001 року, отець Аркадій отримав призначення на служіння парохом у парафіях міст Валч та Щецінек.

Наприкінці богослужіння з нагоди 5-річного ювілею владика Аркадій Трохановський подякував духовенству, вірянам і гостям за участь у святкуванні та вручив їм пам'ятне видання «5 літ Ольштинсько-Ґданської єпархії УГКЦ в Польщі». ●

eprasa.pl 241b41faf4

Анна ВІННИЦЬКА, Павло ЛОЗА

Нагороди міністра освіти для директорів українських шкіл у Білому Борі та Перемишлі

Нагороду вручено у Початковій школі № 161 у Щеціні, у якій навчається багато дітей з України. Зліва: Андрій Дрозд – директор Початкової школи у Білому Борі, Генрик Колодій – Почесний консул України в Щеціні та Дорота Джевєцька – директорка Загальноосвітнього ліцею у Білому Борі.
Фото з фейсбук-сторінки Школи ім. Т. Шевченка в Білому Борі

Зліва: Дорота Новак-Малюхнік – підкарпатська куратор освіти, Йоанна Баран – директорка Комплексу шкіл ім. Маркіяна Шашкевича у Перемишлі та Тереза Кубас-Гуль – підкарпатський воєвода.
Фото з фейсбук-сторінки Терези Кубас-Гуль, підкарпатського воєводи (автор Єжи Жиґадло)

Кінець року для українських шкіл у Білому Борі виявився дуже вдалим та насиченим на нагороди – раніше Андрій Дрозд, директор Початкової школи ім. Тараса Шевченка, був нагороджений Срібною відзнакою Західнопоморського Грифа, а зараз він та Дорота Стефанська-Джевєцька, директорка І Загальноосвітнього ліцею ім. Тараса Шевченка, отримали нагороди міністра освіти. Відзнаку міністра здобула й директорка Комплексу шкіл ім. Маркіяна Шашкевича у Перемишлі Йоанна Баран. Це засвідчує високий рівень навчання у згаданих освітніх закладах, що помітили теж високопосадовці.

Про нагородження **Андрія Дрозда** Срібною відзнакою Західнопоморського Грифа та Початкову школу ім. Тараса Шевченка в Білому Борі ми писали в № 46 «НС» від 16 листопада 2025 року. Зараз же зосередимося на І Загальноосвітньому ліцеї й комплексі шкіл у Перемишлі.

– Справді, ми були приємно здивовані, оскільки нагорода міністра освіти присуджується набагато раніше, а самі номіновані знають про це вже у лютому. Натомість ми про те, що є номінованими довідалися лише у липні, й тому нам дуже приємно, що нашу роботу доцінено, – каже Дорота Джевєцька. Нагорода присвоєна «за досягнення в педагогічній та виховній роботі, а насамперед діяльність на благо дітей та молоді з України, які перебувають в Республіці Польща у зв'язку зі збройним конфліктом на території української держави».

У білобірському ліцеї нині навчається 71 учень, і більшість – це саме молодь з України, родом з територій, огорнутих війною. Як зазначає Дорота Джевєцька, черговий рік війни породжує ще більші проблеми.

– Зараз через те, що війна триває так довго, діти щораз частіше попадають у депресивний настрій, оскільки вони цілковито усвідомлюють, що важко сказати, як далі буде складатися їхня доля. Бо коли приїжджали сюди більше ніж три роки тому, то вірили, що швидко повернуться додому. Крім того, у них був постійний контакт з родиною та знайомими. А зараз буває, що їхні родини розкидані по різних країнах, зі знайомими контакт щораз менший, і тому молодь у нас перебуває майже протягом цілого року. Натомість хлопці, які стали повнолітніми, взагалі не виїжджають в Україну, отже, вони втратили фізичний контакт з родинами, – розповідає Дорота Джевєцька. То ж не дивно, що дітей охоплює депресивний настрій, водночас кожен з них може розраховувати на професійну допомогу психологів та педагогів.

Директорка зазначає, що в школі намагаються заповнити весь день учнів, зокрема позаурочними заняттями, щоб діти могли розслабитися та відпочити після уроків і наскільки це можливо не думати про війну та близьких.

eprasa.pl 241b41faf4

Молодь має змогу брати участь у додаткових уроках під час лекційних годин, як польська мова чи література України, а після обіду – в спортивних заняттях та різноманітних художніх колективах: танцювальному ансамблі, хорі чи музичних гуртах, які самі й створюють, адже школа забезпечує юних артистів всілякими інструментами. Тут працює також кулінарний гурток. Кожен може знайти для себе щось цікаве.

А майстерність художніх колективів справді захоплює, й учні дуже часто виступають не лише перед білобірською публікою, але також по всій Польщі. Один із нещодавніх виступів танцювального ансамблю «Вітрогон» був у Польському театрі в Щеціні під час гала-концерту з нагоди 80-річчя польської освіти на Західному Помор'ї. Саме під час цього заходу було вручено нагороди та відзнаки для тих, хто зробив особливий внесок у розвиток освіти в Західнопоморському воєводстві, а також шкіл та установ, що відзначають ювілеї. Як уже зазначали, серед нагороджених був директор Початкової школи ім. Тараса Шевченка в Білому Борі Андрій Дрозд. Попереду учнів чекає підготовка до різдвяного вертепу, з яким молодь відвідує міста Помор'я, де живуть українці.

Йоанна Баран, директорка Комплексу шкіл ім. Маркіяна Шашкевича у Перемишлі, також була вшанована нагородою міністра національної освіти. Церемонія нагородження відбулася в Підкарпатському воєводському управлінні в Ряшеві.

Перемишлянка отримала відзнаку за «видатні досягнення у навчальній та освітній роботі, зокрема за спеціальні заходи на благо дітей та молоді з України, які проживають у Польщі через збройний конфлікт, що триває в українській державі».

Директорка «шашкевичівки» наголошує, що це досягнення є результатом спільної роботи всієї шкільної спільноти. На її думку, нагороду призначено за професіоналізм педагогічного колективу, а також як символ вдячності за працю адміністративного та допоміжного персоналу.

– Наші спільні зусилля щодня підтримують учнів як з Польщі, так і з України, тому що ми хочемо створити для них безпечне, дружнє та натхненне середовище для навчання та розвитку, – наголошує Йоанна Баран, дякуючи всім, хто сприяв цьому успіху та щодня підтримує учнів.

– У 2022 році з усіх шкіл Перемишля наша прийняла найбільшу кількість дітей та молоді, які тікали від війни в той період, – каже директорка.

Більшість дітей-біженців, що прийшли до школи у 2022 році, досі залишається учнями «шашкевичівки» після трьох років повномасштабної війни. Були лише поодинокі випадки, коли хтось виїхав.

– Багато людей або боїться, або їм нема куди повертатися. Тому вони будують своє життя в Польщі, маючи тут роботу. Ці матері змушені залишитися тут. Їм доводиться самостійно розв'язувати багато питань і проблем, – каже Йоанна Баран. Вона наголошує, що завдання адміністрації та вчителів школи – постійно підтримувати дітей.

Сьогодні в школі ім. Маркіяна Шашкевича навчається близько 100 дітей з громадянством України. Серед іншого, вони мають можливість відвідувати додаткові заняття з польської мови. Зараз це дві години на тиждень. ●

Павло ЛОЗА

Нагорода міністра освіти для Марка Сирника

Марко Сирник з Валча – черговий представник української громади з Польщі, який отримав нагороду від міністра освіти за видатні досягнення у навчальній та освітній роботі, зокрема за спеціальні заходи на благо дітей та молоді з України, які проживають у Польщі через збройний конфлікт, що триває в українській державі.

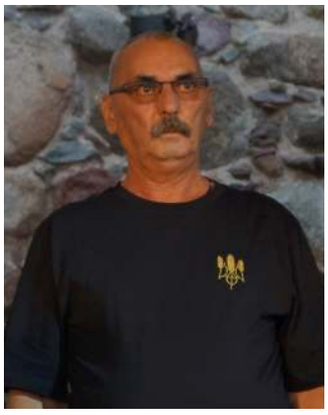

Марко Сирник (літо 2025 р.)
Фото автора статті

Більшість представників громади знають Марка Сирника як активного українського діяча у Валчі та голову ради фонду «Просвіта». Проте зараз українця було відзначено як директора Психолого-педагогічного консультаційного центру.

Цей спеціалізований освітній заклад працює у Валчі з 1967 року. Його метою є підтримка розвитку та ефективності навчання дітей та молоді, допомога учням у виборі освітнього та кар'єрного шляху. Він також надає психологічну, педагогічну, логопедичну та реабілітаційну підтримку дітям та молоді, їхнім батькам або опікунам, вчителям дошкільних закладів, шкіл та інших інституцій, розташованих у зоні обслуговування центру. Послуги консультаційного центру є добровільними та безплатними.

За словами директора закладу, у 2022 році до них прибула значна кількість дітей-біженців з України.

– Партнером Валча є місто Фастів у Київській області. Майже 170 осіб було доставлено до нас наприкінці лютого 2022 року, – розповідає Марко Сирник та пояснює. – Цим дітям треба було підготувати відповідні документи, ставити діагнози, направляти до відповідних типів шкіл.

І все це відбувалося одночасно, бо раптово до центру прибуло майже сто дітей, яким треба було «негайно допомогти».

– Сьогодні у нас мало таких дітей. Проте буває, коли в класах трапляється щось негативне, учнів направляють до нас або ж батьки самі звертаються, – каже керівник закладу.

Марко Сирник цінує визнання професіоналізму консультаційного центру, про який свідчить, серед іншого, нагорода міністра. Однак, коли йдеться про допомогу Україні, він вважає, що це має бути нормальною поведінкою.

– Допомагається Україні радше не заради нагород, – скромно каже Марко Сирник.

Додамо, що за вручення нагороди для українця, який керує Психолого-педагогічним консультаційним центром у Валчі, виступив начальник кураторії освіти Західнопоморського воєводства. ●

eprasa.pl 241b41faf4

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«Щоб могли вільно говорити своєю мовою»

В Ольштині відбувся XXII Огляд української співаної поезії та авторської й сучасної пісні, присвячений 90-річчю від дня народження Василя Симоненка. Урочистий захід зібрав понад сотню учнів з українських шкіл у Бартошицях і Ґурові-Ілавецькому та пунктів навчання української мови з усього Вармінсько-Мазурського воєводства.

Серед почесних гостей, яких від імені організаторів привітали вчителі Мирослава Четирба та Петро Табака, були владика Аркадій Трохановський, голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка, уповноважена маршалка у справах національних меншин Анета Бжиска та Івона Ясінська, директорка Початкової школи №2 в Ольштині, у гостинних стінах якої й відбувся огляд.

Одним з учасників конкурсу став Микола Ортинський, який відзначив: «Мені подобається, що я міг тут бути й файно провести час. Дуже подобається мені пісня „Не моя" гурту „Козак систем", яку я виконав. Це такий твір, який я міг би слухати безперервно». З українських пісень Микола любить ще й музичну обробку шевченківських «Дум», які презентував на огляді минулого року. За виступом сина уважно стежив батько, Мирослав Ортинський – член гурту «Еней». Музикант підкреслив: дуже важливо, що в цей нелегкий час відбуваються такі заходи, оскільки це можливість показати й навчити дітей української культури, поезії, музики.

«В час війни культурний фронт насправді дуже важливий. Тому й ми тут маємо так виховувати дітей, щоб чергові покоління молодих українців несли у майбутнє й передавали цю велику цінність», – говорить він. А щодо виступу сина розповідає, що вже не раз бачив його на сцені, але щоразу – це великі емоції й не менша гордість. Тішиться, що в родині зберігається пристрасть до музики та бажання її виконувати. «Борони боже, ми його не примушуємо. Він сам хоче, він музикальний. Тому вірю, що ще не раз побачу його на сцені. У своїй школі він також виступає з польським репертуаром, але тут український має особливе значення. Подвійно тішить і те, що цьогорічний захід присвячений творчості Василя Симоненка», – каже Мирослав Ортинський.

eprasa.pl 241b41faf4

На сцені виступив також дует братів Ярослава та Владислава Кудлаєнків з Вінниці, які зараз навчаються в українській школі в Бартошицях. Вони теж вибрали пісню «Не моя».

«Це зворушлива, дуже файна пісня. У тексті йдеться про те, що життя не вічне», – дуже зріло зауважив Влад. Опікун хлопців Тарас Дулиш, називаючи переваги такого заходу, згадує про розвиток дітей, можливість дізнатися про класиків української літератури тощо.

«Коли ми вчимо пісню, то завжди проговорюємо зміст. Тому вірю, що їм багато що запам'ятається», – відзначив Тарас Дулиш. За його словами, ще одна цінність огляду – це те, що захід збирає значну кількість учасників, створюючи простір для знайомств.

У дуеті з колегою виступав і Григорій Стец. Цього разу він акомпанував на гітарі. Товариш планував приготувати номер під фонограму, але його вдалося переконати, що жива музика все ж краще. Ось якими словами Григорій пояснює, чому так вважає:

«Я сам зі слуху записав акорди. На гітарі я теж робив звуки, які наслідували барабани. Жива музика просто звучить краще і живіше, ніж фонограма. Вона дає кращі відчуття, не є такою штучною». А що подобається йому в таких заходах? Можливість зустрітися з друзями або познайомитися з кимось новим. Звичайно, добре теж виступати.

З учасниками з Круклянок приїхала Оксана Білопольська, родом із Запоріжжя. У Круклянках вона працює вже три роки, але українську викладає перший рік. Жінка не сумнівається, що подібні заходи слід продовжувати. Їхня важливість полягає в тому, що діти можуть тут розвивати свої здібності, а також вчаться цінувати рідну культуру.

«Особливо важливо, що дитина від садка через початкову школу може виростати не лише в польській, але й рідній українській культурі», – підкреслила Оксана. Спираючись на свій досвід, вона зауважує, що круклянські діти люблять відвідувати уроки української мови й беруть у них активну участь. Підтвердженням цих слів може стати те, що в Круклянках створився гурт «Братки» та колектив скрипалів.

«Це дуже файна справа, тому що дає нашим дітям можливість розвитку, пізнання своєї культури, мови. Саме так зберігається пам'ять про рідне», – оцінила подію представниця батьків Ольга Остапкович із Круклянок.

Тим часом Сніжана Гусак, учителька та опікунка учасників огляду з української школи в Ґурові-Ілавецькому, наголосила, що пісня є невіддільною частиною української культури й мови. За її словами, подібні заходи не лише підтримують навчання української, а й допомагають плекати традиції та зберігати ідентичність української меншини в Польщі. «Такі зустрічі підтримують нашу ідентичність і культуру. Ми завжди дуже вдячні, що можемо в них брати участь», – підкреслила вона.

Особливо важливим, на думку Сніжани Гусак, є те, що цьогорічним героєм свята став Василь Симоненко. Вона називає його «взірцем боротьби за волю та незалежність». У час, коли Україна знову бореться за свою свободу й безпеку всієї Європи, постать письменника набуває особливої ваги. Він своїм життям показував, що інколи варто віддати найдорожче за ідею, майбутнє поколінь, які мають право бути вільними, говорити рідною мовою та висловлювати власні думки.

Сніжана Гусак із сумом згадує, що такі великі люди, як Симоненко, часто йдуть передчасно. Проте пам'ять про них залишається живою: «Стільки людина живе, скільки її пам'ятають. А його, думаю, ми будемо пам'ятати дуже довго». Так само, додає вона, пам'ятаємо й усіх загиблих, хто сьогодні щодня віддає життя за свободу та незалежність України.

Попри те, що в Польщі українцям живеться мирно й спокійно, вони не відмежовуються від подій на батьківщині. А успіхи у навчанні мови, розвиток культури та української пісні тут, у Польщі, Сніжана Гусак вважає важливим внеском у спільну боротьбу за Україну. ●

eprasa.pl 241b41faf4

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

Про ситуацію української громади на Підляшші та закон про меншини

Дебати з нагоди 20-ї річниці прийняття закону про меншини

У Більську-Підляському 14-15 листопада вже вдев'яте пройшла Підляська українська наукова конференція. Це без сумніву найголовніша наукова подія українського середовища Підляшшя. Цьогоріч її проведено під назвою «Український етнос Підляшшя перед викликами XXI століття», а приводом для цього була 20-та річниця прийняття закону про національні й етнічні меншини та регіональну мову.

Конференція охоплювала сім сесій за участю понад 30 дослідників з Польщі, України та Білорусі. Оскільки цьогорічна зустріч відбувалася з нагоди 20-ї річниці прийняття закону про меншини, почали її важливі дебати із залученням експертів – «Національні та етнічні меншини в Польщі у 20-річчя закону про меншини – що далі?».

«Закон, який розроблявся багато років, не був оновлюваний протягом 20 років, тому необхідно розпочати роботу над внесенням змін до нього. Він дуже потрібен громадам меншин, оскільки служить для них своєрідною мініконституцією», – пояснював Ришард Ґалля, радник маршалка Сейму РП у справах національних та етнічних меншин.

«Це ключовий інструмент захисту та підтримки громадян, які належать до меншин. Однак є речі, що потребують змін. Це, серед іншого, питання фінансування. Більшість проєктів реалізуються щорічно, що перешкоджає довгостроковим ініціативам. Це також питання більш системного підходу», – додавав Анджей Шептицький, заступник міністра науки й вищої освіти РП, представник цього ж міністерства у Спільній комісії уряду і національних та етнічних меншин.

У ході дебатів Анджей Шептицький запропонував, щоб при одному з вищих закладів Польщі створити довголітній проєкт – центр досліджень національних меншин, який дозволяв би краще розуміти проблеми меншин та здійснювати конкретні дії, щоб ці питання розв'язати.

Підляська конференція є дуже важливою, оскільки це єдина такого масштабу подія за участю науковців, експертів у справах меншин, а також місцевих дослідників-аматорів.

Цьогорічний захід Підляського наукового інституту був дуже насиченим та мав справді мультидисциплінарний характер. Упродовж двох днів відбулося аж сім сесій, які були присвячені різним аспектам українського життя на Підляшші, як мова, історія, культура та минуле. Говорили й про більш загальні теми, пов'язані з функціонуванням меншин в інших державах.

«Метою конференції є рефлексія над умовами для збереження українським населенням Підляшшя своєї куль-

eprasa.pl 241b41faf4

тури та мови саме тут, на Підляшші», – пояснює доктор Григорій Купріянович, директор Підляського наукового інституту.

Одна із сесій була присвячена підляським говіркам, зокрема так званій «підляській мові». Дослідники наголошували, що мова жителів Підляшшя – це різновид української мови, а належність говорів міжріччя Нарви та Бугу до групи північноукраїнських говірок давно вже доведена. Попри це щораз голосніше говорять про існування нібито окремої «підляської мови», передусім у паранаукових або зовсім ненаукових працях, також у публічному просторі, наприклад, соціальних мережах. Ця сесія викликала чи не найбільше емоцій: учасники дискусії підкреслювали, що назва «підляська мова» є штучним творінням, абсолютно не пов'язаним з місцевими говорами, а до того ж доводити, що дуже різноманітні українські говірки – це начебто окрема «підляська мова», є недоречним.

Окрім доповідей на різну тематику, в рамах конференції було представлено цікаві видання – «Словник українських говірок Підляшшя» професора Григорія Аркушина з нагоди 30-ліття його наукових досліджень на цих територіях, а також нову книжку Юрія Гаврилюка «Край городищ і кирилиці. Нариси з минулого підляшан». Відкрито й дві виставки: «Видання українського середовища Підляшшя першої чверті XXI століття» та «Український ансамбль пісні й танцю "Ранок" (1995-2025)», що присвячена 30-літньому ювілею, який колектив з Більська-Підляського святкує цьогоріч. Також було ширше представлено постаті лауреаток Підляської науково-літературної нагороди – Ірини Вишенко та Єлизавети Нелипинської. Відбувся й бенефіс українських телепередач «Український перегляд», які вже 30 років присутні на Телебаченні Білосток. Науковий підляський захід завершився концертом білостоцького співочого ансамблю «Добрина».

Організатором конференції був Підляський науковий інститут, співорганізаторами – Інститут славістики Польської академії наук, Комісія польсько-українських культурних зв'язків Польської академії наук, відділення у Любліні, Союз українців Підляшшя, а також міська державна бібліотека в Більську-Підляському. ●

Про серію книжок, видану в ґміні Чижі, говорили автор Юрій Плева та війт цієї ґміни Юрій Василюк

Конференція стала й нагодою для поповнення бібліотеки інституту – нові видання передає проф. Фелікс Чижевський

Одна з двох відкритих на конференції виставок показувала 30-ліття діяльності ансамблю «Ранок»

Тему «підляської мови» на конференції, серед інших, порушив д-р Андрій Єкатеринчук

eprasa.pl 241b41faf4

Борис ЛЕМКІВСКИЙ
Фото Павла Лози

Гладышовяне, а смерт мадярскых офіцерів

Справа смертельного побитя двох Мадярів (офіцерів австро-угорской армії) нибыто гладышовянами неєст так проста ани так істинна як твердит тото польскый історик. Твердит, же на побитя іх гладышовянами має доказы – спомины трьох мадярскых вояків. Наведу іх в такій самій черзі, хоц мают іншу градацию історичной вагы. Зачнеме напечатаныма в 1935 р., сес вояк повідат, же: *Tego dnia [3 I 1915 r.] do szwadronów 5 pułku huzarów Honvedu za pośrednictwem innych żołnierzy dotarła skandaliczna wiadomość. Otóż 1 I [1915 r.] podczas walk o Gładyszów* ***zostali ranni dwaj Oblt. Császár Elemér oraz Fogl József*** *– obaj służyli w 5. p.[ułku] huz.[arów] Honv.[edu]. Obu rannych oficerów nie można było ewakuować na tyły z powodu szybkich postępów Rosjan nacierających w kierunku Uścia Ruskiego. Pomimo, że ci dwaj oficerowie w pewnym momencie znaleźli się po drugiej stronie linii frontu mogli czuć się bezpiecznie, ponieważ nieprzyjaciel nie dręczył rannych, lecz pozostawiał ich w spokoju.* ***Okrucieństwem natomiast wykazali się mieszkańcy Gładyszowa, którzy teraz zaczęli się znęcać i bić rannych huzarów.*** *Będący w pobliżu funkcjonariusze carskiej żandarmerii na widok całego zdarzenia nie interweniowali, tym bardziej, że byli bezradni w obliczu rozwścieczonego tłumu.* ***W wyniku pobicia Oblt. Elemér zmarł, natomiast Oblt. Fogl zdołał przeżyć i pod osłoną nocy zdołała go ukryć żona miejscowego nauczyciela.*** *Gdy po kilku dniach Gładyszów ponownie znalazł się w rękach Huzarów z 11 D.[ywizji] K.[awaleri] H.[onvedu] ci nie omieszkali się za biednych kolegów odwdzięczyć – cała wieś została spalona.*[1]

Вартіст другого джерела єст більша, сут то спомины Беренда Мікльоша – полкового дохторя, тіж Мадяра. Пунк медичный королівского мадярского 5 полку гузарів заложыл в Гладышові в першій хыжы од Ждыни (стояла перед гладышівскым перехрестьом доріг днес з семофоровыма світлами). Мешкал в ній гладышівскій сторож доріг (дружник), ту сес дохтор першый уділял раненому медичной допомогы, а зачал робити сесе 1 січня 1915 р. Побитя мадярскых офіцерів описал так: *1 I 1915 [roku] Co się tu dzieje? – pytam dowódcę –* ***musimy powrócić i powstrzymać rozwścieczoną hołotę, miejscowi Rusini zdradzili i przeprowadzili nieprzyjaciela*** *na [k. węg.] 9 p. [ułku] huz. [arów] Honv. [edu], tak że został o świcie zaatakowany z boku, jeden z nich ukrywa się w chałupie obok, ok. 25 kroków od nas (…) dopóki opatruję rannych jestem w stanie dowiedzieć się czegoś więcej o moich kolegach oficerach (…).* ***Por. [Oblt.] został ciężko ranny w czasie tej bitwy****, podobno gdzieś tutaj bardzo blisko mojego punktu opatrunkowego (…)* ***biednego por. [Oblt.] Elemera ciężko rannego wrzucili do zimnego strumienia****. Cała ta sytuacja wynika z przekupstwa, co namieszało ludziom w głowach i teraz również rusofile mają namieszane w głowach, dopuszczając się zdrady. Cóż ktoś myślał, że najbezpieczniej będzie zgromadzić broń nie w pobliżu twierdzy Przemyśl, ale gdzieś dalej w krypcie jakiejś cerkwi (…) broń chowano również w salach szkolnych (…)* ***tak więc teraz i tutaj w Gładyszowie ujawnili się zdrajcy****, którzy Rosjanom wskazali drogę przez góry i lasy! Zdradzali za 600 koron. Tyle przy jednym z rusofili znaleziono pieniędzy, gdy został rozstrzelany (…) obserwowali teraz ze spokojem paląc cygara, gdy przyprowadzono zdrajcę, który zabił naszych huzarów.*[2]

Автором третіх споминів, бесідуючых о побитю офіцерів, єст Коста Іштван (*Koszta Istvan*), очывидно, тіж Мадяр, та він подає найціннішы інформациі. Записал не лем тото, што наоповідали му іншы, але и сесе, што сам віділ, но и признаєся, же не знав шыткого (*nie wiem, gdzie dokładnie*). Ото його реляция з того, што в Гладышові товды ся діяло: *[1 I 1915 r.] Oblt. Elemér Császár pochowany w Gładyszowie, lecz nie wiem, gdzie dokładnie.* ***Oblt. Fogl József (dwa razy postrzelony w stopy)*** *(…) huzar Suby próbował go ratować wraz z Oblt. Császárem (również postrzelony w obie kostki), jednak trzeci strzał okazał się dla obu niosących pomoc koledze śmiertelnym – obaj padli martwi.* ***Oblt. jeszcze dawał oznaki życia, gdy dopadli go Rosjanie, którzy nabili go na bagnety i noże, po czym wrzucili do pobliskiego strumienia. Biedak utopił się w wodzie głębokiej na 6-8 cm, z powodu poważnych ran nie mógł się poruszać. Pozostawiony samemu sobie – bezradny utonął. Oblt. Fogl w tym czasie leżał nieruchomo, więc Rosjanie myśleli, że nie żyje (…) jednak pod koniec walk o wieś miejscowi Rusini chcieli go dobić, jednak córka miejscowego nauczyciela ubłagała, aby tego nie robiono, bo i tak zaraz umrze – gdy on tylko zemdlał. Niech mu dadzą spokojnie umrzeć. Jednak po południu oprawcy wrócili po swą ofiarę, jednak biedny Oblt. zdołał już uciec przed śmiercią…***

Następnego dnia [2 I 1915 r.] Gładyszów ponownie znalazł się w rękach cesarskich, ***Oblt. Fogla odnaleziono w ciężkim stanie, zabrano go do Bardejowa, a następnie po opatrzeniu do szpitala w Budapeszcie. Jego prawa noga była bezwładna, lewa – sztywna.*** *W tym czasie Oblt. rez. Elemér-Császár oraz huzar Fitori zostali już pochowani przez kolegów.*

3 I 1915 [r.] Nacieramy na całej linii, chcemy wyprostować linię frontu w tych miejscach, gdzie Rosjanie zdołali nas ode-

eprasa.pl 241b41faf4

przeć 1 stycznia [1915 r.]. W naszych rękach jest już Smerekowiec, wracamy z linią frontu do Gładyszowa i nawet ***odnajdujemy na wozie Oblt. Fogla. Obie nogi ma pogruchotane, ale opatrzone przez rosyjskiego lekarza, któremu zapłacił za opiekę z własnych pieniędzy – zabrał wszystkie, jakie miał przy sobie*** *(…) Na miejscu odnajduję sześciu rannych [huzarów] w stanie krytycznym. Głupi miejscowi rusofile bardzo podle się z nimi obchodzili. Zgsf. [plutonowy] ma zmiażdżony staw barkowy.*[3]

Адже маме аж три версиі той самой подіі, та кажда з них має в собі немалу дозу товдышньой антирусиньской психозы. Автор першых споминів суґерує, же поручника Елеміра Часара (*Eleméra Császára) и поручника Фоґля Южефа (Fogla Józsefa*) *побили не Москалі, а гладышовяне (Okrucieństwem natomiast wykazali się mieszkańcy Gładyszowa, którzy teraz zaczęli się znęcać i bić rannych huzarów*). Бесідує, же то нашы дідове справили, же першый гмер, а другого перед смертьом вратувала жена гладышівского учытеля. Третій мадярский вояк бесідує, же Южефа Фоґля *од смертельного побитя выратувала не жена, а дівка нашого учытеля. Адже в тій материі медже нима не є великого роздору, Фоґля перед смертьом выратував хтоси з родины Максимелияна Кобанього кєрівника гладышівской школы (1896-1924). Найправдоподібнішше охоронила го жена, была Німком, позналися на Сибірі (обоє были зосланцями). В Гладышові мешкали барз блиско хыжкы дружника, яку розібрано заразіся по Акциіі «Вісла»*.

Треті спогады выразно бесідут, же не мож повідати, же нашы дідове довели до смерти поручника Елемера. Москале го ранили, а пак знущалися над ним. Набили го на багнеты и ищы жывого шмарили в ріку. Фоґля тіж не побили нашы дідове, прецін: ***miejscowi Rusini chcieli go dobić, jednak córka miejscowego nauczyciela ubłagała, aby tego nie robiono****, bo i tak zaraz umrze – gdy on tylko zemdlał. Niech mu dadzą spokojnie umrzeć.*

Адже нашы предкы не побили жадного з тых двох офіцерів. До смерти Елемера и Фоґля причынны сут лем рускы солдаты, котрых першый вояк не знати чом зразу почал вибіляти (*nieprzyjaciel nie dręczył rannych, lecz pozostawiał ich w spokoju*). Автор першых и другых споминів вшытко погане приписувал нашым предкам, першый адже бесідувал, же москальскы солдати ничому не были винны (*Będący w pobliżu funkcjonariusze carskiej żandarmerii na widok całego zdarzenia nie interweniowali, tym bardziej, że* ***byli bezradni w obliczu rozwścieczonego tłumu.***), єдыном іх провином была безчынніст. Польскому історикови мус подякувати за треті наведены ним спомины, сут барз цінны. Іх автор не лем там был (погыбшых идучых на поратунок поручникови Фоґльови вымінят з імена и назвиска), завдякы ньому маме певніст, же до смерти Елемера нашы предкы ся в ничім не причынили. Та пише и сесе, же кєд вернули до Гладышова: *odnajdujemy na wozie Oblt. Fogla. Obie nogi ma pogruchotane, ale opatrzone przez rosyjskiego lekarza.* Адже жывий трафил до шпыталя в Бардийові, а пак завезеного аж до Будапешта.

Адже треті спомины выразно бесідуют, хто єст причетний до смерти сесых двох офіцерів. Над Елемером знущалися Росияне, а не місцевы Русине. Автор сесых споминів стрічат ся з жывым Фоґльом, та з шестьома іншыма побитима мадярскыма гузарями. Бесідує, же погано з нима обишли ся мешканці Гладышова. До крытичного стану, на жаль, справді мусіли довести іх нашы предкы, не маме підстав не довіряти його словам. Без ненависти и злобы оповідат о тім, што на нашій землі пережыл. Пише, же над сесыма шестьома полоненыма вояками знущали ся не вшыткы, а лем: *Głupi miejscowi rusofile*. ●

---

1. Наводжу іх за: B. Głód, *Thalerhof… Kara za grzechy, czyli o Karpatorusinach i ich losach doby Wielkiej Wojny inaczej* [в:] *Bieszczadzkie Lwy. Krew na połoninach – Wielka Wojna na obu brzegach Sanu i jej skutki*. Редакция Анджея Олейка и Кжиштофа Реймана, Том II, Выдавництво „Carpathia" 2025, с. 260-261. Спомины походят з: *A. volt M. Kir Kasai, 5 Honvéd Huszárezred Története 1868-tól 1918-ig*, Будапешт 1935, с. 120.

2. Cytuję za: B. Głód, *Thalerhof…*, s. 261. Його спогады напечатано в 1916 р., Смот: dr. B. Miklós, *Harctérinaplója – Adatok a magyarhonvédség, féköpaz 5 h. huszárezred,* Будапешт1916, с. 180-181.).

3. Cytuję za: B. Głód, *Thalerhof…*, s. 261-262. Смот: I. Koszta, *Huszártörténet*, 2008, с. 169-170.

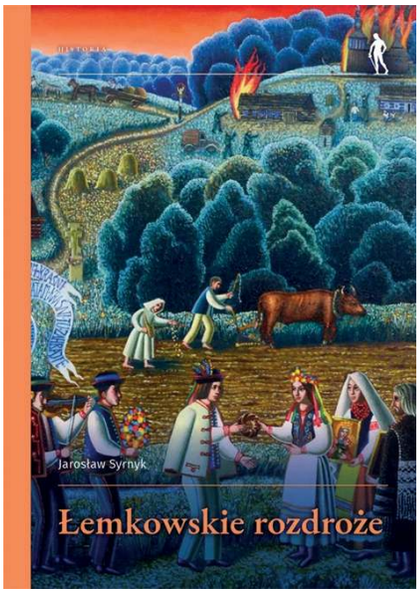

Рекомендуємо придбати книгу професора історії та працівника Інституту етнології та культурної антропології Вроцлавського університету Ярослава Сирника – «Лемківські перехрестя».

У своїй книзі професор взявся за кілька ключових дослідницьких завдань, як-от аналіз впливу подій 40-х років минулого століття на настрої лемків, їхню участь у різних формуваннях і подальшу міфологізацію цих подій. Історик також розглядає, як цей досвід зараз використовують для створення образу, серед іншого, ідентичності нащадків переселенців з Лемківщини.

Ви можете замовити її у видавництві:
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego
Pl. Uniwersytecki 15, 50-137 Wrocław
Та інтернет-книгарні: **тел. 71 375 2809, 518 355 632**

eprasa.pl 241b41faf4

РЕЦЕНЗІЇ

Тадей КАРАБОВИЧ
Фото надав автор статті

Вірші кашубського поета Томка Фопке українською мовою

У другій половині 2025 року вийшла друком перекладена українською мовою книга-білінгва кашубського поета Томка Фопке (кашубською – Tómk Fópka) «Апокрифи та інші вірші / Apokrifë ë jiné wiérztë» (Люблін-Хващино, 2025). Переклад здійснив поет Тадей Карабович, а редактором збірки виступив Остап Ножак – поет та літературний критик. Обкладинку оформив відомий художник Мацєй Тамкун, який живе у місті Вейгерово на Кашубах.

З ініціативи автора відбулися дві презентації поетичної книги за участю перекладача. Перша – в Ґдині 21 жовтня 2025 року на запрошення Ґдинського консультаційного центру для вчителів та українського осередку «SPILNO Gdynia». Друга пройшла 22 жовтня в Міській державній бібліотеці Битова, розташованій у середньовічному замку Ордену хрестоносців.

На ґдинській презентації була присутня делегація кашубського народного колективу «Кашубки» з Хващина – місцевості, у якій живе та творчо працює кашубський поет Томк Фопке. Разом з автором книги ми відвідали кашубську гончарну майстерню родини Нецель у Хмельно, де зустрілися з пані Маґдаленою, представницею 11-го покоління працівників цього центру гончарства, що вклали вагомий внесок у кашубську національну культуру. Тут ми придбали дещо з кераміки Нецелів. Обидві події інформаційно супроводжувала радіостанція «Kaszëbe» в Ґдині та телебачення «Norda FM» у Вейгерові. Їдучи з Ґдині на презентацію до Битова, я мав нагоду спостерігати двомовні таблички з назвами місцевостей польською та кашубською мовами.

Двомовна збірка віршів кашубського поета, композитора, співака та суспільно-культурного діяча Томка Фопке (нар. 10 липня 1973 року в Ґдині) «Апокрифи та інші вірші» є спробою перекладацького дискурсу кашубської поезії українською мовою. Щоб не було недомовленостей, зазначу, що кашубська мова є відносно складною: аби її зрозуміти, я здійснював переклади за допомогою автора і польської мови. Це було нелегке завдання, адже сама творчість Томка Фопке є багатогранним і важливим явищем в кашубській культурі. Тому за своєю концепцією книга складається з широкої вибірки перекладів. Збірку відкривають патріотичні твори та вірші, написані з нагоди певних подій. Втім основну її частину становлять поезії на різні теми – від творів на фейлетонну тематику до віршів для дітей, циклів «Апокрифи» та «Фотографії у слові». Представлена у такий спосіб перекладацька стратегія певною мірою впорядковує для українського читача цікаву та багатогранну творчість письменника. До збірки увійшли також вірші, написані мовою оригіналу, тобто кашубською. Тому книга є білінгвою, скерованою для українців та кашубів. Завдяки цьому можна порівняти перекладацькі рішення й оригінальну творчість.

У творах поета Томка Фопке варто виділити кілька стилістичних тропів. Вони мають вимір художньої риторики, що міститься в алегорії, метафорі чи персоніфікації світу, але також в антифразі, наприклад, у поетичному циклі «Фотографії у слові». Уособлення вагомості образу та слова помітне також у циклі «Апокрифи». Для Томка Фопке, в контексті його власної творчості, цей термін означає відчуття контексту, який перекладається на його власний поетичний діалог. Слово «апокриф» походить з релігійної ідентичності. Одначе для поета «апокриф» стає ширшим когнітивним фоном – мовою емоцій, почуттів, хвилювання чи спостереження.

Цей короткий виклад художнього сприйняття книги, що міститься в перекладацький стратегії «Апокрифи та інші вірші», дає біополе для літературної дискусії про творче сприйняття поезії кашубського поета. Світ поезії Томка Фопке стає когнітивним і починає виходити за межі власної кашубської культури та літератури. ●

ОГОЛОШЕННЯ

eprasa.pl 241b41faf4

Передплата «Нашого слова» на 2026 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**145,00** зл	**290,00** зл	**580,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**155,00** зл	**310,00** зл	**620,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 241b41faf4

Маланка Маскарад

Malanka w maskach

24/01/2026 Народний дім в Перемишлі

Чудова музика, карнавальні коктейлі, конкурс на найоригінальнішу маску і повний емоції аукціон на закупівлю тактичної медицини для захисників і захисниць України.

Замовлення місць за номером 730 188 648 або QR

Ціни квитків:

До 31 грудня 2025

звичайні: 250 зл

студентські: 200 зл

Від 1 січня 2026

звичайні: 300 зл

студентські: 250 зл

Кількість місць обмежена

Запрошуємо до Перемишля!

eprasa.pl 241b41faf4